

DUM č. 2 v sadě

34. Inf-10 Praktická typografie s LO Writer/MS Word

Autor: Lukáš Rýdlo

Datum: 30.01.2014

Ročník: 4AV, 4AF

Anotace DUMu: Vkládání textu v text. procesorech. Formátovaný a neformátovaný (čistý) text, textové editory. Jak vložit text bez formátu, jak odstranit formátování.

Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Textové procesory, vkládání textu

Teorie

Textové editory a procesory

Ke zpracování textu na počítači používáme buď *textové editory* nebo *textové procesory*. Toto dělení je závislé na tom, zda tvoříme text *formátovaný* nebo *neformátovaný*. **Formátovaný text** je text, který obsahuje kromě textové informace i informaci o úpravě (vzhledu), například o volbě a velikosti písma, barvě, zarovnání. Umožňuje vkládat obrázky, tabulky, tvořit úpravu stránky apod. Druhou možností je **text neformátovaný** neboli **čistý text**. Jedná se o textový dokument, který v sobě uchovává pouze samotnou textovou informaci a vzhled dokumentu se řídí pouze a jen výchozím nastavením programu, ve kterém text prohlížíme.

Formátovaný text upravujeme v **textových procesorech**, což jsou programy, které umožňují měnit v průběhu psaní úpravu textu a vkládat třeba zmíněné tabulky a obrázky. Obvykle mají řadu pomocných funkcí, jako třeba schopnost automaticky generovat obsah dokumentu. Příkladem jsou programy v kancelářských balících: **MS Word** (placený), **LibreOffice Writer** (volně šiřitelný a stažitelný ze stránek <http://cs.libreoffice.org/>). Dokumenty formátovaného textu mají přípony souborů:

- doc – dokumenty ve starší verzi MS Wordu
- docx – dokumenty v novějších verzích MS Wordu, tzv. formát Office Open XML firmy Microsoft
- odt – dokumenty LibreOffice či OpenOffice Writer, tzv. formát OpenDocument, je ISO standardem pro výměnu textových dokumentů

Neformátovaný text upravujeme v jednodušších **textových editorech**, například **Notepad** (Poznámkový blok) nebo **PSPad** (<http://www.pspad.com/cz/>) ve Windows, **Gedit** nebo **Vim** v Linuxu. Soubory s čistým textem mají zpravidla koncovku txt, ale mohou mít i jiné, např. html (kód webové stránky), java (kód v programovacím jazyce Java) apod.

Někdy se označení textový editor používá souhrnně pro textové editory i procesory.

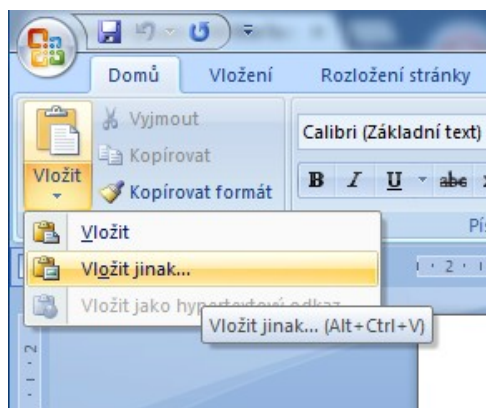
Vkládání neformátovaného textu

Pokud potřebujeme vložit do dokumentu text z jiného zdroje, používáme obvykle schránku systému a kopírování klávesovou zkratkou Ctrl+C a vložení zkratkou Ctrl+V. V takovém případě se však kopíruje formátovaný text, což může být někdy na škodu. Kopírujeme-li z webových stránek, obsahuje text obvykle nevhodný formát.

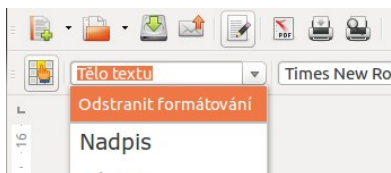
Potřebujeme-li vložit text bez formátu (abychom jej později upravili podle svého), použijeme vložení neformátovaného textu.

- v LibreOffice Writer: menu Úpravy→Vložit jinak..., Neformátovaný text, OK; klávesová zkratka Ctrl+Shift+V
- V MS Word je nastavená klávesová zkratka Alt+Ctrl+V, ale obvykle nefunguje. Vložit neformátovaný text pak lze přes menu Domů→Vložení (klikneme na spodní část se šipkou)→Vložit jinak... (Viz obrázek.)

Pro vložení textu z jiného souboru lze použít v LibreOffice Writer volbu menu Vložit→Soubor...

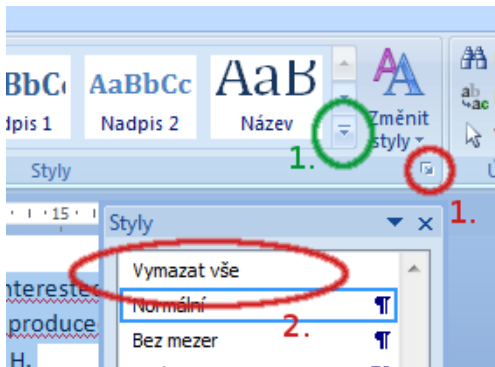
Word: Vložit jinak

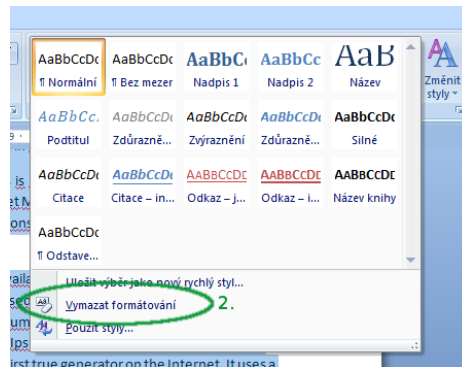
Writer: Odstranění formátování

vše“ nebo hned vedle stylů na spodní rolovací tlačítko s nadřazenou šipkou dolů a pak „Vymazat formátování“. Jelikož jsou obě volby těžko dohledatelné, jsou zakreslené na následujících dvou obrázcích, první červenými a druhá zelenými značkami.

Pokud jsme vložili formátovaný text a **chceme formátování dodatečně odstranit**, v LO Writer označíme text a ve výběru stylu (nástrojová lišta Formátování, výběr vedle volby písma) zvolíme „Odstranit formátování“. V MS Wordu je situace opět komplikovanější. Buď klikneme v menu Domů na malou ikonku v rohu okýnka „Styl“ pro rozbalení okna stylů a pak „Vymazat

Word: Odstranění formátování

Word: Odstranění formátování

Praxe – úkoly

1. Vytvořte nový dokument v LO Writer. Vložte do něj zkopírováním formátovaný text z webové stránky. Tentýž text vložte i neformátovaně zkratkou Ctrl+Shift+V. Můžete použít např. stránku <http://cs.wikipedia.org/wiki/Olomouc> – pomocí zkratky Ctrl+A a Ctrl+C zkopírujte ve webovém prohlížeči celý její obsah. V LO Writer pak vložte nejprve pomocí Ctrl+V a pak i Ctrl+Shift+V.
Jak se liší vzhled vloženého textu formátovaného a neformátovaného? Která varianta se bude asi lépe upravovat do vlastního stylu? Proč neformátovaný text neobsahuje obrázky?
2. Zkuste nyní v dokumentu z předchozího úkolu označit část s formátovaným textem a obrázky a následně odstranit formátování pomocí „Odstranit formátování“ v liště Formátování. Čím se výsledek liší od vložení neformátovaného textu? Co zůstalo navíc? Všimli jste si, že dokument zůstal rozčleněn nevhodně na sekce?
3. Zkuste do dokumentu vložit jiný textový soubor volbou Menu Vložit→Soubor...
U vloženého textu odstraňte formátování.
4. Vložte do nového dokumentu 10 odstavců textu Lorem ipsum ze stránek <http://lipsum.com/> nebo <http://lipsum.cz/>. Zjistěte na internetu, jaký význam má text Lorem ipsum a k čemu se používá.

Zdroje

- Text i obrázky jsou původní prací autora.
- Teoretickou část podírají články http://cs.wikipedia.org/wiki/Textov%C3%BD_processor a http://cs.wikipedia.org/wiki/Form%C3%A1tovan%C3%BD_text případně i http://cs.wikipedia.org/wiki/Prost%C3%BD_text.